

Labs gads kūdras ieguves uzņēmumiem

Purvu apsaimniekotājiem tuvākajā nākotnē nedraud izejvielu bads - kūdras pietiks vēl ļoti ilgam laikam

ILZE KALNIŅA

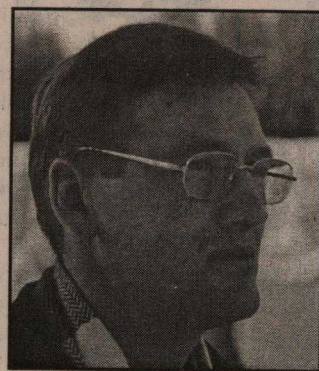
SIA «Līvānu kūdras fabrika» ir uzņēmums, kas substrātu ražošanai paredzēto kūdras eksportam uz ostu ved vistālāk no Latvijas uzņēmumiem. Šī sezona kūdras ieguves uzņēmumiem bija ļoti labvēlīga, tādēļ, ka sausa, turklāt līvāniešiem izdevās izvairīties no purvu ugunsgrēkiem. Kādi ir nākotnes nodomi, lai samazinātu transportēšanas izmaksas, un kas vēl ietilpst uzņēmuma plānos, par to sarunā ar SIA valdes priekšsēdētāju Pēteri ROMANOVSKI.

Kūdru Līvānu pusē iegūst jau no 1933. gada. Pirmās brīvvalsts laikā to izmantoja lauksaimniecības vajadzībām, bet pēc 2. pasaules kara — kā sadzīves kurināmo. Vēlāk pamatā kā pakaišu kūdru — līdz pat 90. gadu sākumam, kad pēc tās izzuda pieprasījums. Tad kūdras ieguves uzņēmumi savai produkcijai sāka meklēt noieta un atrada to ārzemēs. Patlaban ap 90 % no Latvijā iegūtās kūdras nonāk Rietumeiropas valstīs, kur kalpo par izejvielu dažādu kūdras substrātu sagatavošanā, ko izmanto dārzkopībā, siltumnīcu saimniecībās un apzaļumošanā.

Iegūst triju veidu kūdru

«Līvānu kūdras fabrika» tikai pērnā gada nogalē pārtapa par SIA (iepriekš tā bija akciju sabiedrība), galvenokārt, lai izvairītos no Komerclikuma prasības pēc divu līmeņu (valdes un pado-mes) pārvaldes akciju sabiedrībās. Vēl pirms tam tā bija valsts akciju sabiedrība,

vēl agrāk — valsts uzņēmums. Vairāk nekā 90 % SIA pieder vācu uzņēmējiem «Baltik Kudra Handels und Produktion GmbH», neliela atlikusi daļa arī Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai un citiem mazajiem akcionāriem. SIA darbības virzieni ir kūdras ieguve, pārstrāde un pārdošana. Lielākā daļa kūdras tiek eksportēta, nedaudz uzņēmums izgatavo kūdras substrātu, kas tomēr neesot tik kvalitatīvs, lai to varētu eksportēt. Nelielu daļu realizē vietējā tirgū pakotā veidā, kā arī pārdod zemniekiem kā pakaišu kūdru. Iegūtā produkcija ir triju veidu — sūnu jeb pakaišu frēzkūdra, melnā kūdra un grieztā sūnu gabalkūdra. Šīs trīs sajaucot dažādās attiecībās un bagātinot, arī iegūst substrātus, dažādiem augiem dažādus, bet ieguves uzņēmuma priekšrocība ir tā, ka tas var piedāvāt visus trīs veidus, jo katrai kūdrai ir savs pircējs. Tādu iespēju dod Līvānu uzņēmuma apsaimniekotie purvi.

— Līdz 2000. gadam kūdras ražošana diezgan lielu peļņu nenesa, bet pēdējie divi gadi bija nozarei nelabvēlīgi laika apstākļu dēļ. Šī vasara gan bija ļoti laba. Tāda gadās reizi 20-30 gadus, — atzīst SIA «Līvānu kūdras fabrika» valdes priekšsēdētājs Pēteris Romanovskis.

Dabas resursu nepietrūks

Ieguve notiek divos — Skrebeļu — Skrūzmaņu purvā Rožupes pagastā, Līvānu novadā un Borovkas purvā Atašienes pagastā. P. Romanovskis stāsta, ka visi Latvijas kūdras ieguves uzņēmumi ražošanas jau daudus varētu apmierināt trīskāršot un tikai tad gadā tiktu iegūti tik daudz, cik kūdras Latvijā viena gada laikā izveidojas, jo ar katru gadu šīs izejvielas krājumu pieaugums palielinās. Uzņēmuma apsaimniekotajos purvos kūdras netrūkst vēl vismaz tuvākos 100 gadus. Tātad ieguves potenciāls ir, bet kā ar tirgus potenciālu? Kūdra kā biokurināmais šobrīd netiekot pieprasīta, bet šai ziņā situācija varētu mainīties, ar laiku pieaugot mazuta un gāzes cenām. Eiropā kūdras ieguves tirgus pēdējos gados tiek pārorientēts uz Vāciju, Skandināvijas un Baltijas valstīm. Tā kā dārzkopība pēdējos

No purva kūdru atved pa šaursliežu dzelzceļu. To izkrauj, izsijā un daļa pa frakcijām.

gados strauji attīstījusies Polijā un ar to daudz nodarbojas Nīderlandē, Vācijā un Dānijā, P. Romanovskis saskata labas iespējas šīs lauksaimniecības nozares attīstībai nākotnē arī Latvijā, jo klimatiskie apstākļi augiem un dārzeņiem te ir tikai nedaudz nelabvēlīgāki kā minētajās valstīs.

Grib vest uz ostu pa dzelzceļu

Lai attīstītu ražošanu, Līvānu kūdras fabrika plāno tuvāko gadu laikā pārorientēt valējās kūdras transportēšanu uz ostu no auto-transporta uz dzelzceļa izmantošanu. Tas būtu lētāk, taču prasa lielus ieguldījumus — Līvānu dzelzceļa stacijā jāizbūvē laukums kūdras iekraušanai. Tuvāko 4—5 gadu laikā ir mērķis attīstīt pakojanas un pārstrādes posmu tiktāl, lai kūdras substrātus varētu ražot Līvānos. Tāpat plānots palielināt kūdras ieguvu, jo teritorija un resursi

Pircēji pieprasa, lai kūdra būtu salikta viņu iepakojumā, tādēļ uz līvāniešu sagatavotās kūdras neatrast uzrakstu «Made in Latvia».

to atļauj. Iespējams ražošanas apjomu pat dubultot, strādnieku skaitam pieaugot pusotru reizi. Patlaban abu purvu apsaimniekotāji izmantojot tikai pusi no tā, ko purvi spēj saražot, taču nepieciešamas investīcijas pārstrādē un ieguves tehnikā. Arī labus strādniekus grūti atrast, īpaši nekvalificētam sezonas darbam, kāds ir ga-

balkūdras sagatavošana. Uzņēmums sadarbojas ar Nodarbinātības valsts dienestu, taču strādnieki gadoties dažādi — cits šajā darbā spējot nopelnīt Ls 50 mēnesī, cits — Ls 250. Liela daļa pazūd pēc pirmās algas dienas. Tad ņem darbā nākamos. ●

A. ŠTELMAHERA
foto

SIA «Līvānu kūdras fabrika»:

- gadā vidēji 71 strādājošais, sezonā — no maija līdz oktobrim — 90;
- Skrebeļu—Skrūzmaņu purvā iegūst melno kūdru un sūnu frēzkūdru, Borovkas purvā — griezto sūnu gabalkūdras;
- šī gada 9 mēnešos iegūts 97 000 m³ sūnu frēzkūdras, 114 000 m³ melnās frēzkūdras un 27 000 m³ sūnu gabalkūdras;
- 2001. gada apgrozījums — Ls 418 000, peļņa — Ls 2000, nodokļos samaksāts Ls 51 500.